

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 337/2012-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Z. P., B., zastúpenej spoločnosťou D., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát JUDr. Š. D., a A., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát Mgr. T. K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I sp. zn. 4 Pv 918/2010 z 30. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2012 faxom a 10. júla 2012 poštou doručená sťažnosť Z. P. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením

Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. 4 Pv 918/2010 z 30. apríla 2012.

Zo sťažnosti vyplýva, že *«Spoločnosť P., a. s. ako vydavateľ D. dňa 17. 7. 2010 uverejnila článok s názvom „Manželka H. mala sólo miestnosť“»*, ktorého autorkou bola sťažovateľka.

Dňa 13. októbra 2010 bolo začaté proti sťažovateľke trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) pre prečin neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 374 ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I sp. zn. ČVS: ORP-807/SMS-B1-2011 zo 4. júla 2011 bolo proti sťažovateľke vznesené obvinenie, proti ktorému podala sťažnosť.

Dňa 10. októbra 2011 prokurátor okresnej prokuratúry *„uznesením pod spisovou značkou 4 Pv 918/10 o sťažnosti podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozhodol tak, že túto zamietol“*.

Sťažovateľka podala 28. októbra 2011 prostredníctvom obhajcu *„v súlade s § 364 ods. 1 písm. a) v spojení s § 363 ods. 1 Trestného poriadku návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v trestnom konaní - uznesenia o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku, ČVS: ORP-807/SMS-B1-2011 zo dňa 4. 7. 2011 a naňho sa vzťahujúceho uznesenia dozorového prokurátora č. k. 4 Pv 918/10-17 zo dňa 10. 10. 2011 o zamietnutí sťažnosti...“*

Generálny prokurátor Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 22. 3. 2012 rozhodol, že uznesením námestníka okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I, sp. zn. 4 Pv 918/10-17 zo dňa 10.10.2011 bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 odsek 9, § 34

odsek 1, § 39 odsek 1, § 44 odsek 2, § 193 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku, a to v neprospech sťažovateľky...“.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) zrušila uznesenie okresnej prokuratúry z 10. októbra 2011 a prikázala jej, aby vo veci znovu konala a rozhodla. Prokurátorka okresnej prokuratúry následne rozhodla uznesením z 30. apríla 2012 tak, že sťažnosť zamietla, pretože nie je dôvodná.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti poukazuje na podstatnú skutočnosť, že „Generálny prokurátor o veci nerozhodol sám, aj napriek tomu, že k tomu bol oprávnený a na takéto rozhodnutie boli splnené podmienky a vec iba vrátil Okresnej prokuratúre Bratislava I. Sťažovateľka bola takto postupom orgánov činných v trestnom konaní sklamaná v dôvere v platné právo a jeho reálnu vymožitelnosť s ohľadom na ochranu jej subjektívnych práv. Prebiehajúce konanie predstavuje zásadný zásah do jej vážnosti a postavenia vo svojom povolani novinárky.“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka podrobne uvádza skutočnosti, v čom konkrétne vidí porušenie svojich označených práv podľa ústavy, a tvrdí, že v jej prípade nie sú dané zákonné dôvody na jej trestné stíhanie a v jej veci nebola naplnená skutková podstata trestného činu, pre ktorý jej bolo vznesené obvinenie. Uvádza tiež, že orgány činné v trestnom konaní sa nevysporiadali s jej argumentmi, ktorú použila v konaní vedenom proti nej.

Opiera sa pritom nielen o judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ale aj o judikatúru ústavného súdu, a pritom rozoberá skutkový a právny stav v jej veci, ako aj cituje z viacerých právnych predpisov.

Na základe uvedených argumentov sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I, č. k. 4 Pv 918/2010 zo dňa 30. 4. 2012 právo sťažovateľky na osobnú slobodu v zmysle čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky, právo sťažovateľky na slobodu prejavu v zmysle čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľky na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky porušené boli.

2. Uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava I, č. k. 4 Pv 918/2010 zo dňa 30. 4. 2012 sa zrušuje.

3. Okresná prokuratúra Bratislava I je povinná do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 EUR.“

Sťažovateľka tiež navrhuje, aby „Krajský súd v Bratislave je povinný do siedmich dní od doručenia tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky nahradiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu trovy právneho zastúpenia“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené

alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 199/02, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

1. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 4 Pv 918/2010 z 30. apríla 2012.

Ústavný súd zistil, že generálna prokuratúra zrušila uznesenie okresnej prokuratúry sp. zn. 4 Pv 918/10 z 10. októbra 2011 (ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť ako podaná neoprávnenou osobou proti uzneseniu okresnej prokuratúry o vznesení obvinenia) z dôvodu, že boli porušené viaceré ustanovenia Trestného poriadku (najmä právo na obhajobu sťažovateľky v prípravnom konaní) a vec v súlade so zákonom (podľa § 364 ods. 3, § 366 ods. 1 a 2 a § 367 ods. 1 Trestného poriadku) vrátila okresnej prokuratúre, aby vo veci znovu konala a rozhodla.

Okresná prokuratúra uznesením sp. zn. 4 Pv 918/2010 z 30. apríla 2012 sťažnosť sťažovateľky zamietla, pretože nebola dôvodná.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy označeným uznesením okresnej prokuratúry, ústavný súd pripomína nutnosť splnenia podmienky konania v zmysle ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého nie je sťažnosť prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre sa podnetom rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Vychádzajúc z týchto ustanovení zákona o prokuratúre ústavný súd konštatuje, že ak sťažovateľka nebola spokojná s vybavením svojho podnetu zo strany príslušného okresného prokurátora, mala a má možnosť uplatniť svoje opodstatnené námietky formou opakovaného podnetu podľa ustanovení § 34 ods. 1 a 2 zákona o prokuratúre. Sťažovateľka teda disponuje dostatočne účinným prostriedkom nápravy namietaného porušenia svojho základného práva (pozri obdobne III. ÚS 214/07).

Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základného práva účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd preto sťažnosť posúdil v rovine námietky porušenia označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 4 Pv 918/2010 z 30. apríla 2012 ako neprípustnú.

V tomto smere ústavný súd tiež nezistil, že by námietka sťažovateľky týkajúca sa toho, že v jej veci mala rozhodovať generálna prokuratúra, bola opodstatnená, pretože generálna prokuratúra postupovala vo veci v súlade s ustanoveniami trestného procesného kódexu (Trestného poriadku).

2. Aj čo sa týka namietaného porušenia základného práva sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi obsahom tohto základného práva (Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok) a uznesením okresnej prokuratúry, pretože týmto uznesením nedošlo v konečnom dôsledku k obmedzeniu, resp. pozbaveniu osobnej slobody sťažovateľky, a uznesenie okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti podanej proti uzneseniu o vznesení obvinenia nie je ešte rozhodnutím o vine konkrétnej osoby za spáchanie trestného činu, ako sa to uvádza aj v uznesení okresnej prokuratúry.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Obdobne ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi obsahom základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a ich porušením zo strany okresnej prokuratúry, ak navyše uvádzané skutočnosti, ktoré by mali za následok porušenie základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, nemôže v tejto etape trestného súdneho konania ústavný súd ani posudzovať, pretože v súčasnosti nie je jeho úlohou nahrádzať právomoc orgánov prokuratúry, ktorá má chrániť práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb (čl. 149 ústavy), a ani všeobecných súdov (ak sa vec dostane do štádia súdneho konania), ktoré sú v prvom rade zodpovedné za dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd (podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom).

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Ako z citácie týchto článkov vyplýva, medzi namietaným porušením práv (čl. 26 ods. 1 a 2 dohovoru) a uznesením okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažovateľky podanej proti uzneseniu o vznesení obvinenia nie je evidentne príčinná súvislosť, preto ústavný súd jej sťažnosť v tejto časti odmietol tiež ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd v zmysle ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky odmietol, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2012